

David Sirota: Stormningen av Kapitolium

En lång amerikansk härdsmälta ledde till upploppet den 6 januari

[Ur [Jacobin](#), 6 januari 2022. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Idag är det ettårsminnet av upploppet den 6 januari, som var den våldsamma höjdpunkten på en långvarig härdsmälta som exploderade i efterdyningarna till finanskrisen 2008.

I alla gedigna reportage om vad som hände den dagen – vem som planerade det, vem som deltog, vem som stödde det – nämns nästan aldrig kalabalikens större sammanhang, eftersom det skulle ge obekväma frågor om den auktoritära högerens rötter, och rikta ljuset mot vilken sorts jordmån som låtit dessa rötter gro till blodsutgjutelse.

Det republikanska partiet är nu ett företagssponsrat uppror som smyger genom högermedia, statliga lagstiftande församlingar och kongressen.

Demokraternas förbluffade, chockade reaktion på det upplopp som detta uppror utlöste den 6 januari – och de försenade farhågorna om slutet för demokratin – understryker bara att de helt saknar kontakt med den politiska miljö som deras parti har varit delaktig i att skapa. Deras chock illustrerar också hur omedvetna de är om den urholkning av demokratin som har pågått i ett halvt sekel.

Förlusten av tilltro till regeringen

I grund och botten var revolten den 6 januari en beväpnad yttring av de våldsamt regeringsfientliga känslor som existerar i ett förmodat demokratiskt land, där – enligt opinionsundersökningar av Pew Research Center – en majoritet inte har litat på sin egen regering på två decennier. De regeringsfientliga uppfattningar som visade sig under förra årets upplopp var inte spontana – en snabb resa bakåt i tiden i en flödescondensator driven DeLorean visar att de under de senaste fyra decennierna har främjats både av politiken och verkligheten.

Vi ska komma ihåg att ideologiska korståg mot regeringen alltid har varit en del av USA:s politik. Men de började verkligen konsolideras i modern form i slutet av 1970-talet, när konservativa demagoger, pampar och företagsintressen började bygga en rörelse för att demonisera de offentliga institutionerna – och då Ronald Reagan hävdade att ”det engelska språkets tio hemskaste ord är ’jag är från regeringen, jag är här för att hjälpa’.”

När dessa högerkrafter fick makten genomförde de en politik som förvandlade deras ideologi till en självuppfyllande profetia. Skattesänkningar för de rika minskade regeringsinstitutionernas resurser, och när dessa vingklippta myndigheter gav sämre samhällsservice, så återopade republikanska politiker dessa misslyckanden för att rättfärdiga ännu fler budgetsvaltande skattesänkningar, privatiseringar och avregleringar.

Konservativa politiker odlade denna rekordskörd av regeringsfientlig motvilja i en jordmån som hade gjorts bördig av ett liberalt etablissemang som vid den tidpunkten övergav Franklin Roosevelts

beprövade politiska formel. Han blev det Demokratiska partiets populäraste president eftersom han insåg att det inte bara är en bra och moralisk politik att ge arbetarklassen ekonomiska fördelar, utan också det enda sättet att bevara demokratin. Som han sa, kommer en regering som vägrar tillhandahålla dessa fördelar att skapa en befolkning som är beredd att ”offra frihet i hopp om att få något att äta” (och en av hans första handlingar som president var att kväsa ett möjligt uppror genom att ge hjälp till missgynnade veteraner).

I samband med Reagans makttillträde övergav allt fler demokratiska politiker New Deal-formeln att ge hjälp till väljarna för att sedan belönas i val av samma väljare. Istället sopade Demokraterna en belägrad arbetarrörelse åt sidan under sin jakt efter kampanjpengar från företagen, och tänkte sig att de kunde hjälpa republikanerna att sparka på väljarna och sedan försöka köpa sig återval med hjälp av företagsdonatorernas pengar.

Nyliberalismens grundvalar – skattesänkningar, företagsskrivna handelsavtal, finansiell avreglering, budgetåtstramningar och privatisering – blev snart båda partiernas stöttepelare.

Bill Clinton, den första demokratiske presidenten efter Reaganperioden, förkunnade stolt att ”perioden med en stor offentlig sektor är slut”, och inledde sedan ett korståg för att skära ner på välfärden, hjälpa kapitalet att krossa fackföreningarna, avreglera Wall Street, privatisera den offentlig servicen och anta Nordamerikanska frihandelsavtalet (NAFTA) – där det sistnämnda enligt ny forskning fick kulturellt konservativa arbetarväljare att lämna partiet i massor.

George W Bush fortsatte där Clinton slutade, och vred sedan upp volymen ännu mer med Irak-kriget – en katastrof som kännetecknades av så storslagna lögnar, misskötsel och stöld att den fullständigt misskrediterade hela den politiska (och media-) klassen. Fiaskot under orkanen Katrina underströk ännu mer tanken att regeringen inte kunde – eller än värre inte ville – fullfölja sina mest grundläggande ansvarigheter. Under Bushs ämbetsperiod visade opinionsundersökningarna en ofattbar 40%-ig minskning av amerikaners tilltro till sin regering.

Sedan kom finanskrisen och Barack Obamas presidentskap, i vad som nu ser ut som den sista chansen – ett kort tillfälle att utnyttja ett massivt parlamentariskt mandat för att återuppliva Roosevelts New Deal-formel, upphäva de nyliberala avregleringar som gav bränsle till krisen, och verkligen hålla sitt ord till en skövlad arbetarklass.

Istället befäste Obama den politik som ursprungligen hade skapat krisen. Systemet putsades upp estetiskt men förändrades i grund och botten inte. Räddningsaktioner genomfördes snabbt för Wall Streets donatorer, vars banker eldade på en utmätningssmaskin. Samtidigt fick miljontals människor som hade kastats ut från sina hem några torftiga sjukförsäkringsbidrag, några fina tal om ”hopp” och möjligheter till framtida nedskärningar av socialförsäkringarna.

Ett förutsägbart upplopp

Förvisso har den offentliga sektorn haft en del framgångar under de senaste 40 åren. Ja, infrastrukturen byggdes ut och viktig vetenskaplig forskning subventionerades. Ja, de flesta medicinska upptäckterna finansierades av det offentliga (och privatiserades sedan av läkemedelstillverkare med politiska kontakter, som gjorde profiter på dem). Och ja, regeringen hjälpte mirakulöst till att göra ett livräddande vaccin tillgängligt till alla i USA som vill ha det.

Men på det hela taget tog inte regeringen itu med de fullt lösbara ekonomiska problem som har berikat en handfull miljardärer samtidigt som de har gjort livet bedrövtligt för miljontals människor.

Medan den ekonomiska ojämlikheten ökade till nivåer som inte har upplevts sedan den stora depressionen, har det främsta budskapet till miljontals amerikaner varit tydligt: trots sockrade valtal om motsatsen, och trots några få motvilliga marginella förbättringar av politiken, har regeringsledarna sagt till oss att de i bästa fall är ointresserade av att hjälpa de flesta människor om det inte berikar deras donatorer. Ännu oftare är de aktivt mot att hjälpa några andra än de rika och mäktiga.

Även om liberala demokrater inte tycker om att diskutera det, så var Obama-administrationens allians med Wall Street i efterdyningarna till finanskrisen den brytpunkt som befäste misstron mot regeringen och inte bara gav politiska möjligheter till Trump utan till hela hans rörelse, som till sist försökte sätta eld på Kapitolium den 6 januari.

Som Trumps rådgivare Steve Bannon sa: ”Finanskrisens eftermäle blev Donald J Trump.”

Det är varken en överdrift eller en sensation: omfattande forskning visar, att sådana finanskriser och den industrialiserade världens bristfälliga svar på dem, under de senaste 150 åren nästan alltid har följts av angrepp på demokratin från högerauktoritära rörelser, vars regeringsfientliga argument får ökat fotfäste bland väljare som lägger skulden för krisen på de offentliga institutionerna.

Upproret var en amerikansk version av detta internationella fenomen – och det kom efter Trumps presidentperiod, som var en uppvisning av den offentliga sektorns inkompetens. Affärsmannen-presidenten verkade fullständigt ointresserad av det verkliga jobbet, de rika blev rikare, kriser som kunde åtgärdas blev värre, och korrruptionen i regeringen inte bara härjade utan var lika uppenbar som i en serieteckning – ett tecken på att mutor som en gång ansågs vara skandalösa nu bara ansågs vara vanligt ”regerande”.

Trots att Trump bokstavligen var regeringens chef, så skyllde han cyniskt det mesta av det groteska skådespelet på regeringen (och i förlängningen den inställsamma politiska pressen) – från den ”djupa staten”, till USA:s Folkhälsomyndighet, till delstatsregeringarna. När valet kom skyllde han och hans kompisar i själva verket valförlusten på en påstådd regeringskonspiration för att stjäla valet, väl vetande att en allt större del av allmänheten redan var främmande för dess institutioner och därmed förberedda att tro på vilka regeringsfientliga argument som helst, oavsett hur absurda de var.

Pådrivna av Trump och högerens desinformationsapparat, samlades följaktligen en del av anhängarnas hårdaste kärna vid Kapitolium, beredda att bokstavligen bränna ner regeringen.

Det är knappast en överraskning att många av de missnöjda upploppsmakarna nyligen hade drabbats av ekonomiska svårigheter, och att många utan tvekan skyllde på – ni gissade det! – regeringen. Det är ännu mindre överraskande att många andra upploppsmakare var ekonomiskt välbeställda och betraktades som ”mainstream” snarare än perifera milistyper – vilket visade att de regeringsfientliga uppfattningarna hade normaliserats och spridit sig till republikanernas golf- och tennisspelande anhängare.

”Ingen valde honom för att vara FDR (Franklin D Roosevelt)”

Att medge detta sammanhang är inte att försvara våldet eller sympatisera med dess motiv – det är

bara att inse att varken Trumps intriger eller 6 januari är avvikelser. Det är skurkaktiga och fruktansvärda händelser i en större berättelse som utspelar sig när regeringen sedan flera decennier har slutat regera och demokratin rutinmässigt vanhelgas.

Att förhindra ett nytt uppror eller något värre handlar alltså inte bara om att göra en utredning i efterhand eller göra det till en polisfråga om en enda dag i januari som kommer att förbli ökänd. Det måste också vara ett politiskt projekt som tittar framåt – ett projekt som demokraterna antingen inte verkar förstå eller inte bryr sig om.

Hittills har demokraterna koncentrerat sig på 6 januari-kommissionens avslöjanden av Trumps kupp försök, och vitt och brett framhållit sitt partis halvhjärtade löften att försvara rösträtten – ett löfte som samtidigt undergrävs av deras orubbliga vägran att få slut på långpratandet [filibuster].

Demokraterna har kombinerat detta prodemokratiska skådespel med anmärkningsvärda förräderier mot arbetarklassen – från att överge minimilönen på 15 dollar till att avskaffa den utvidgade skattesänkningen för föräldrar, till att vägra att avskaffa studentkuldena, till att döda förslag på föräldra- och sjukpenning mitt under en pandemi. Nyligen hånade Bidens talesperson tanken att leverera gratis Covid-tester till hemmen, Bidens rådgivare underlättade de stora läkemedelsföretagens ansträngningar att stoppa en utlovad lagstiftning för att sänka priserna på läkemedel, och Vita huset utlovar inga fler stimulanspaket, oavsett hur mycket värre pandemin blir.

Visst har det funnits en del framgångar – till skillnad från Obama, som använde sitt valmandat till att ge en handfull bankirer en enorm säck med pengar, gav Bidens första lagförslag om Covid-bidrag verkligen en del kännbara fördelar för miljontals amerikaner. Men bidragen var ett tillfälligt uppskov. Det har inte gjort några permanenta förändringar av ekonomin för att mildra de alltmer omöjliga utmaningarna att överleva i USA, från orimliga kostnader för sjukvårdsförsäkringar till ockerhyror, till framtidsutsikterna av en ålderdom i fattigdom. Det har faktiskt inte ens gjorts några verkliga offentliga försök till sådana strukturella förändringar.

Medan en Gallupundersökning nyligen visade att förtroendet för regeringen har rasat ännu mer under Biden, verkar demokraternas teori vara motsatsen till Roosevelts motto – de verkar tro att en arbetarklass som står inför en osäker tillvaro utan slut aldrig kommer att våga ”offra friheten i hopp om att få något att äta”, och att ett vinnande recept bara är att ropa högt om slutet på det som återstår av demokratin.

Demokraternas representant Abby Spanberger sammanfattade dessa åsikter perfekt när hon nyligen sa att ”ingen valde (Biden) för att vara FDR, de valde honom för att vara normal och stoppa kaoset” – som om ”att stoppa kaoset” inte har någonting att göra med att ge New Deal-liknande hjälp till miljontals ilskna människor som kämpar för att överleva.

I denna förhärskande ideologi bland demokraterna är ”demokrati” och ”det normala” mål i sig själva som tillräckligt många amerikaner antas vara motiverade att försvara. Och vem vet, kanske de kommer att vara det. Kanske vi verkligen lever i ett avsnitt av *Vita huset*, där ädla begrepp som självstyrelse räcker för att vinna slag, allt medan sliskig patriotisk filmmusik spelas.

Men kanske ändå inte. Kanske problemet är att allt fler amerikaner i avsaknad av effektivt regerande bara ser ”demokrati” som en dålig livsstil, eller än värre – ett knep.

Under de två senaste decennierna har de sett hur domare i Högsta domstolen som hade utsetts av en

tidigare president överlämnade Vita huset till sin son efter att han hade förlorat de nationella valen.

De har sett hur senatorer som representerade en liten minoritet i landet rutinmässigt har använt långpratande för att stoppa lagförslag som har stöd av en stor majoritet i landet, medan demokraterna inte gör någonting – utan istället väljer att försvara urmodiga regler och senaten som institution.

De har sett företag och miljardärer köpa val, lagstiftning och platser i Högsta domstolen.

De har sett det fjärde ståndet – en stöttepelare i alla fungerande demokratier – bli en megafon för samma företag som köper valen.

De har sett senatorer från de fattigaste staterna bli lojala bulvaner åt de rikaste oligarkerna.

De har sett motsatsen till vad som hände efter att USA röstade bort Herbert Hoover och Roosevelt fick igenom New Deal.

De har sett hur deras röster på politiker knappt ger mer än invigningsfester, andefattiga appeller till våra bättre jag, och hur berikandet av donatorer maskeras som socialpolitik – och sedan omvalskampanjer som lovar att framsteg inte riktigt går att uppnå ännu, men finns alldeles bortanför horisonten, så länge man skickar lite mer pengar till det parti man föredrar.

Det de inte har fått se – och fortfarande inte ser – är ett bestämt försök att bekämpa det regeringsfientliga tvivlet genom att bilda en regering som verkligen menar allvar med allmänhetens intressen.

Så länge de inte gör det är det troligt att upproret fortsätter.